

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Kazuistika dítěte

**Podpora přirozeného rozvoje řeči u dětí – primární
logopedická prevence**

Bojkovice leden 2022 – červen 2022

Zpracovala:

Mgr. Barbora Rašková

Kazuistika dítěte

Kazuistiku jsem se rozhodla zpracovat s dívkou, se kterou jsem byla v kontaktu již dva školní roky. V posledních letech jí byla věnována pozornost ze strany mateřské školy i Speciálního pedagogického centra. Od jejího vstupu do mateřské školy jsme usilovali o návštěvnost logopedie.

Osobní údaje:

Jméno: Vanesa

Pohlaví: dívka

Věk: 7 let a 1 měsíc

Praxe byla realizována v Mateřské škole Bojkovice, kde je dívka umístěna v běžné třídě s asistentem pedagoga bez logopedické intervence se souhlasem zákonného zástupce (viz P1).

Osobní anamnéza:

Vanesa pochází z dvojvaječných dvojčat. Prenatální období probíhalo bez problémů, předem nebyla zjištěna žádná vada. Obě dívky byly porozeny císařským řezem. Následně bylo zjištěno, že Vanesa má vpáčenou pravou nohu, na které měla 8 prstů a celkově ji měla kratší o 6, 5 cm.

Vývoj v raném dětství byl lehce odlišný. Chodit začala až po dvou letech, kdy podstoupila část operací. Do té doby se pohybovala ve vzporu sedmo. První slova se objevila kolem 1 roku, jednoduché věty kolem 2 let. Jiné vážné nemoci neprodělala.

Od narození má aktuálně za sebou 11 plastických operací a v průběhu léta ji čeká další. Nyní má pravou nohu kratší pouze o 1 cm a pohybuje se bez berlí.

Rodinná anamnéza:

Matka: ročník 1976, vystudováno odborné učiliště, obor pečovatelský.

Otec: ročník 1981, vystudováno odborné učiliště, obor kuchař.

Sourozenci: dvojče (ročník 2015), nevlastní bratr (ročník 1992), nevlastní sestra (ročník 2000), nevlastní sestra (ročník 2002), nevlastní bratr (ročník 2003), nevlastní bratr (ročník 2009), nevlastní bratr (ročník 2013).

Matka i otec jsou v současné době bez stálého zaměstnání. Logopedické problémy nebyly zjištěny ani u jednoho z rodičů. V raném dětství se otec odstěhoval, aktuálně jsou dívky svěřeny do péče matky vzhledem k předchozímu neadekvátnímu chování z otcovy strany.

Školní anamnéza:

Vanesa byla zařazena do mateřské školy se svým dvojčetem. Adaptace na prostředí mateřské školy jí sestra ulehčovala. Vzhledem ke svému handicapu zpočátku byla ostýchavější. Postupem času byla plně zařazena do školního kolektivu. V posledních měsících se snaží na sebe upoutat pozornost a záměrně se u ní objevuje patlavost. Domnívám se, že se snaží upoutat pozornost více na sebe od doby, kdy její dvojče nastoupilo již do základní školy a jí byl udělen odklad školní docházky. Emoce umí ovládat a nikdy neměla problém odpoutat se od matky.

Mezi silné stránky dívky patří jemná motorika. Velmi ráda tvoří a maluje.

Slabou stránkou dítěte je vrozená omezená pohyblivost. Od nástupu do mateřské školy byla zařazena do 3 stupně PO s asistentem pedagoga, který má dívce dopomáhat k začlenění do veškerých aktivit. V současné době se pohybuje bez berlí, ale je potřeba neustále dohlížet na správný nášlap dívky. Její řeč není stále na dobré úrovni. Dle matky logopeda navštěvují, dle tvrzení dívky k časté návštěvnosti nedochází.

Lateralita ruky je pravá, oka levá (viz Obr. 1). Dívka má zkříženou lateralitu, která byla zjišťována při více činnostech. Hrubá a jemná motorika, kognitivní i celkový vývoj je blíže popsán v diagnostice dítěte (viz příloha P2). Sluchové a zrakové vnímání bez větších nedostatků. Dívka je schopna pouze s dopomocí určit analýzu a syntézu slov či napodobit složitější rytmus. V oblasti řeči má nedostatky při výslovnosti určitých hlásek nebo správném skloňování slov.

Obr. 1: Lateralita oka (zdroj: vlastní fotografie, 2022)

Problémy před vstupem do programu:

Dívka před vstupem do programu neměla osvojenou správnou výslovnost některých hlásek v běžné mluvě. Pokud se dívka soustředí na správnou výslovnost, je rozdíl minimální. K určení špatné výslovnosti daných hlásek byla použita literatura od Štěpána (2014), viz příloha P3. Dle mého uvážení má dívka nedostatečné rodinné zázemí, kde je logopedii věnována malá pozornost. Dívka měla od počátku problém s výslovností, až na doporučení mateřské školy začala dívka na logopedii docházet, avšak nepravidelně. Zpráva z SPC dokládá špatnou výslovnost hlásek a nutnou nápravu v logopedické poradně, ale více poruchy řeči nepopisuje.

Průběh spolupráce:

1. SETKÁNÍ

Téma: Voláme jaro

Obsah:

Diagnostika laterality: ruky pravá, oka levá (viz Obr. 1). Zařazení orientace v chybné výslovnosti (viz Příloha P3).

Rozvoj hrubé motoriky:

Rušná část – pohyb po prostoru v rytmu bubínku.

Zdravotní cviky – cvičení s říkankou (Tamtam, [online], 2020).

Maličká cibulka pod zemí, (dřep, ukazujeme na zem)

že hezká kytka je, dobře ví. (dřep, upravujeme se)

Na jaře při prvním sluníčku (pomalu přecházíme do stoje)

<i>vystrčí ven svoji hlavičku.</i>	(až na špičky)
<i>Pak stačí jen malá chvílička</i>	(pomalu přecházíme do stoje)
<i>a venku je celá kytička.</i>	(až na špičky)

Hlavní část – proudové cvičení na zahradě, využití zahradních prvků za plné dopomoci.

Závěrečná část: relaxace na dece, poslech zvuků přírody.

Logopedická chvílka: Jaro (Kolbábková Helena) viz Příloha P4.

Evaluace:

Dívka se na společné setkání velmi těšila. Veškeré aktivity dělala s nadšením, je ráda za každou individualizovanou formu práce.

Diagnostika lateralit se nelišila od výsledků zapsaných ve školní diagnostice.

2. SETKÁNÍ

Téma: Voláme Jaro

Obsah:

Školní diagnostika: vyhodnocení diagnostické archu za období jaro (viz Příloha P2).

Logopedická chvílka: Jarní procházka (Rašková, Sopková, Vaňková, 2022) viz Příloha P5.

Rozvoj jemné motoriky: grafomotorika - Květina (Bednářová, Šmarda, 2009, s. 26) viz Příloha P6.

Evaluace:

Vyhodnocení diagnostiky bylo časově velmi náročné. Než jsme se dostali k dalším aktivitám, musela být zařazená pauza. Vanesa se na připravené aktivity těšila. Logopedická chvílka byla realizována s menší skupinou dětí, aby došlo k lepšímu prožitku činnosti. Při grafomotorice bylo potřeba více uvolnit zápěstí, z počátku byl tah ruky a nátlak na podložku křečovitý.

3. SETKÁNÍ

Téma: Zvířata a jejich mláďata

Obsah:

Masáže tváří: poklepávání, štípání, popleskávání, vytahování prsty.

Oromotorické cvičení: rty – frkání koně, výdechový proud rozkmitá rty. Jazyk – klapání koně (hrot jazyka je přitisknut na horním patře, jazyk se prudce oddálí, ústa jsou otevřená, dolní čelist je ve stabilní poloze).

Rozvoj sluchového vnímání: určení počáteční hlásky slova. Hra - Jedeme, stát! Děti si podávají hromádku s obrázky, když se řekne stát, dítě vysloví počáteční hlásku slova.

Evaluace:

Při prvním zařazení oromotorických cvičení se dívka předváděla. Bylo potřeba dbát na vážnost situace a správné provedení. Hra byla zařazena s menší skupinou dětí, aby si děti mohly obrázky podávat, byla pro ně zábavná a opětovně ji vyžadovaly.

4. SETKÁNÍ

Téma: Zvířata a jejich mláďata

Obsah:

Dechové fonační cvičení: nápodoba zvuků zvířat s využitím písň Krávy, krávy.

Rozvoj sluchu: jak dělají zvířata – hádání zvuků zvířat (Youtube [online], 2016).

Sluchová analýza a syntéza slov na hlásky. Nejprve si obrázky s dítětem pojmenujeme, následně učitelka začne říkat po jednotlivých hláskách některé slovo, dítě se jej snaží uhodnout (Bednářová, 2008, s. 40) viz Příloha P7.

Evaluace:

Při pracovním listu jsme využili pastelek, dívka vybarvovala jednotlivé obrázky, které již byla schopna identifikovat. Lépe se tak v pracovním listu orientovala. Sluchová analýza a syntéza slov byla pro dívku náročná. Převážně slova identifikovala podle počáteční hlásky slova. Následně byla schopna na obrázek určit, ale nebyla schopna slovo vyslovit ve správně skloňovaném tvaru.

5. SETKÁNÍ

Téma: Velikonoce

Obsah:

Dechové cvičení: dbáme na správný nádech nosem a výdech pusou či držení těla. Nafoukneme balónek, lihovým fixem si jej dívka dozdobí tak, aby znázorňoval kraslici. Balónek se bude snažit posouvat dechem po stole tak, aby nespadlo na zem a „nerozbilo“ se.

Oromotorické cvičení: balónek. Nafouknutí tváří, nejprve obou částí, následně jedné a poté druhé strany. Převalování vzduchu v ústech.

Rozvoj sluchového vnímání: zařazení hry Kdo tu bydlí? Ten, jehož jméno začíná na hlásku ... Může být propojeno s pohybovou aktivitou. Dítě si sedne kdekoli v místnosti, učitelka zadá hlásku, na které bude dítě odpovídat. Se změnou místa (domečku) změní učitelka i počáteční hlásku. Hra se opakuje.

Rozvoj jemné motoriky a fantazie: zdobení kraslice. Pomocí lepidla Herkules ozdobíme vyfouknutou kraslici a následně otiskneme do ozdobného barevného písku. Necháme zaschnout. Kraslici nasadíme na špejli a přivážeme mašli.

Evaluace:

Dechové cvičení dívku bavilo, byla nadšena, že si balónek může odnést s sebou a trénovat i doma. Při oromotorickém cvičení se již dívka nepředváděla a byla schopna cvik realizovat. Zpočátku měla problém postupně nafukovat pouze jednu stranu tváře. Během sezení se podařilo natrénovat. Při hře na určení počáteční hlásky slova neměla žádný problém. Apelovala jsem, aby byla schopna vymyslet taková slova, která se váží k danému tématu. Zdobení kraslice již bylo pro dívku odměnou.

6. SETKÁNÍ

Téma: Velikonoce

Obsah:

Dechové cvičení: při realizaci dbáme na správné držení těla, nádech nosem a výdech pusou. Dítě položí pírkó na dlaň ruky. Nejprve jemným výdechem a později silnějším, se pokusí pírkó odfouknout. Pírkó můžeme držet pevně mezi prsty a foukat do něj tak silně, aby se ohýbalo.

Rozvoj smyslového vnímání: rozvoj hmatu. Do pytlíku dá učitelka předměty symbolizující Velikonoce. Dítě nahmatá předmět a zkusí jej identifikovat pouze podle hmatu. Následně předmět vytáhne a případně své tvrzení opraví.

Rozvoj sluchového vnímání: zařazení hry Vzbudí nás slovo ... (například vejce), dívka otevře oči, jakmile dané slovo nebo jeho zdvojnásobení uslyší. Učitelka vyjmenovává různá slova. Hra se obměňuje.

Rozvoj jemné motoriky: grafomotorika - spirála. Dotvoření kudrlinek ovci (Napadyproanicku [online], 2015) viz Příloha P8.

Evaluace:

Dívka se na setkání těšila jako obvykle. Dechová cvičení ji baví, ráda by je zařazovala častěji. Při rozvoji smyslového vnímání byla nesoustředěná a předváděla se. Vždy jí je potřeba dát najevo důležitost situace a následně je schopna dále pracovat. Při realizaci hry „Vzbudí nás slovo“ jsem pracovala s intenzitou hlasu. Jakmile jsem říkala slova potichu, nebyla si dívka jistá a někdy chybovala.

7. SETKÁNÍ

Téma: Doprava

Obsah:

Dechové cvičení: postupné vyfukování vzduchu z nafouknutých tváří, auto jede z kopce puf, puf, puf. Auto dojelo až na konec ulice – přidržíme obrázek auta na stěně a následně se jej budeme snažit udržet pouze proudem vzduchu. Dbáme na správné držení těla, nádech nosem a výdech pusou.

Logopedická chvilka: Rodina jede na výlet (Kolbábková, Ondáková) viz Příloha P9.

Jemná motorika: Malba autem. Temperové barvy se nanesou na kola autíčka, dítě rozjíždí barvu po výkresu a zanechává tak stopy pneumatik. Po zaschnutí nalepíme nakreslené a vystřižené auto (viz Obr. 2).

Obr. 2: Malba autem (zdroj: vlastní fotografie, 2022)

Evaluace:

Při dechovém cvičení dívka čino velký problém vydechovat postupně. Vždy byla schopna vydechnout najednou celý obsah plic. Cvičení muselo být několikrát opakováno. Realizace logopedické chvíle probíhala v malé skupině, což se ukázalo jako prospěšné již dříve. Malba autem byla pro dívku nová, tudíž i zábavná.

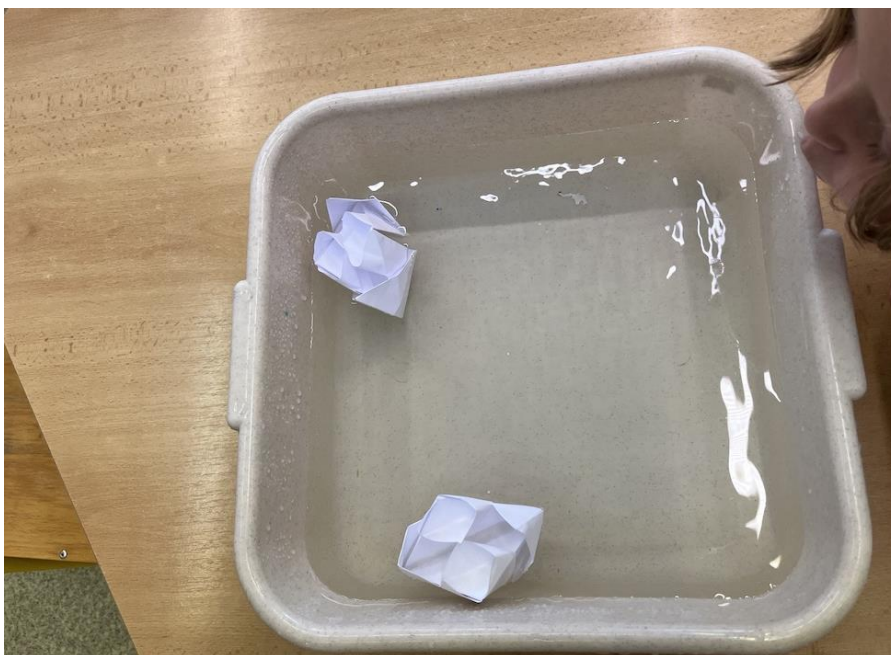
8. SETKÁNÍ

Téma: Doprava

Obsah:

Rozvoj jemné motoriky: skládání origami – parník dle návodu (viz Příloha P10).

Dechové cvičení: posouvání proudem vzduchu vyrobeného parníku po vodní hladině. Dbáme na nádech nosem a výdech ústy.

Obr. 3: Dechové cvičení - parník (zdroj: vlastní fotografie, 2022)

Pracovní list: Dopravní prostředky (Logochvilky, 2018, s. 333) viz Příloha P11. Pojmenování dopravních prostředků. Učitelka popíše dopravní prostředek, dívka bude hádat, který to je

a pojmenuje jej. Na daný obrázek položí darovanou hračku. Následně zakroužkuje červeně dopravní prostředky, které jezdí po silnici. Zeleně ty, které plují po vodě a modře ty, které létají.

Evaluace:

Dívku bavilo skládání origami a následné využití při dechovém cvičení. Skládání parníku vyžádala opětovaně. Při plnění pracovního listu muselo docházet ke kontrole správné výslovnosti. Dívka dostala malou hračku zvířete, kterou si pojmenovala a následně jsme ji využívali. O to více ji činnosti bavily.

9. SETKÁNÍ

Téma: Den země

Obsah:

Dechové fonační cvičení: jak dělá vítr (fi, fá, fô). Dívka může vymyslet znázornění dalších zvuků přírody. Rozvoj zrakového a sluchového vnímání: zařazení didaktické hry Les. Učitelka říká říkanku, s dívkou vytleskává slabiky:

„Ještě dnes, ještě dnes, navštívím já hustý les, copak asi najdu, když do houští zajdu.“

V rohu místnosti má učitelka nachystané „houští“ kde se nachází přírodní materiály i různé druhy odpadu. Dívka zajde do rohu místnosti a přinese jednu věc. Řekne, jak se věc nazývá, určí počáteční hlásku slova a vytleská na slabiky. V poslední řadě určí, zda se jedná o věc přírodní, či odpad, popřípadě do kterého kontejneru by odpad vyhodila. Učitelka může mít předem nachystané symboly jednotlivých kontejnerů, na které bude dívka předměty ukládat. Hra se opakuje.

Rozvoj slovní zásoby: využití Obrázků k rozvoji slovní zásoby (Logochvilky, 2018) viz Příloha P12. Nejprve si obrázky společně ukážeme a pojmenujeme. Následně bude dívka pokládat malou hračku na obrázek, kde je nakresleno něco z přírody a vysloví jeho název.

Evaluace:

Vzhledem k tomu, že si dívka zvykla na přístup při logopedických chvílkách, nedochází již k předvádění se či nesoustředění na správnou výslovnost. Při rozvoji sluchového vnímání byla soustředěná, počáteční hlásku slova byla schopná určit a rozklad slov na slabiky taktéž nečinil problém.

10. SETKÁNÍ

Téma: Rej čarodějnic

Obsah:

Rozvoj sluchového vnímání: zařazení hry Letí bába ježibaba. Učitelka říká: *„Letí bába ježibaba, co nám nese, kdo to ví? Veze nám H na začátku, kdo to slovo dopoví?“*. Následně vyzve dítě, aby vyjmenovalo slova, která na danou hlásku začínají. Může se pokusit vymyslet taková, která se vztahují k tématu. Počáteční hlásku učitelka obměňuje.

Určení délky rozkladu slova na slabiky: Dívka zkusí vymyslet slova k danému tématu (Ježibaba vařila lektvar a dala tam...). Na klávesu klavíru znázorní, zda se jedná o dlouhou či krátkou slabiku (dlouhé nebo krátké podržení klávesy).

Obrázkové čtení: četba pohádky Havran a had (Sylvafrancova [online], 2016) viz. Příloha P13. Nejprve je potřeba obrázky společně pojmenovat, poté učitelka čte text a dítě obrázky ve správném tvaru.

Evaluace:

Určení krátké či dlouhé slabiky dělalo dívce zpočátku problém. Po delším nácviku byla schopna slabiky rozlišit a znázornit na klavíru. Při čtení pohádky měla potřebu doplňovat text příběhem místo toho, aby pouze pojmenovala obrázek ve správně skloňovaném tvaru. Ani po delším nácviku nebyla schopna vyjmenovat všechny obrázky správně.

Závěr, metodická doporučení:

Dle mého uvážení nemá dívka podnětné rodinné zázemí, logopedii zde není věnována dostatečná pozornost. I přes tvrzení matky, že do logopedie dochází, není dlouhodobě vidět zlepšení.

Snahou bylo matce dát najevo, že pravidelné docházení do logopedie dívce velmi pomůže. Domnívám se, že kdyby byly od počátku nastaveny pravidelné návštěvy logopedického odborníka, dívka by byla v současnosti bez logopedických vad. V případě, že se s ní začalo pracovat častěji, byl vidět rozdíl. Během setkání se naučila brát ve vážnost dechová či artikulační cvičení.

Vanesa se často snaží na sebe upoutat pozornost při individualizované práci tím, že se předvádí. Celkový průběh realizace programu býval někdy daným chováním dítěte narušován. Na posledních setkáních již k nevhodnému chování nedocházelo. Dívka se více soustředí na výslovnost i při běžné mluvě.

Vanese by prospělo, kdyby již dříve byla zařazena do speciální logopedické třídy. Tohle zařazení matka odmítla. Škola aktuálně nemůže nabídnout jiných alternativ ke zlepšení. Matka by mohla změnit přístup k návštěvnosti logopeda či změnu logopedického odborníka.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Lateralita oka (zdroj: vlastní fotografie, 2022)

Obr. 2: Malba autem (zdroj: vlastní fotografie, 2022)

Obr. 3: Dechové cvičení - parník (zdroj: vlastní fotografie, 2022)

SEZNAM PŘÍLOH

- P1 Souhlas zákonného zástupce
- P2 Diagnostika dítěte
- P3 Vyšetření řeči
- P4 Logopedická chvilka - Jaro
- P5 Logopedická chvilka - Jarní procházka
- P6 Grafomotorika – Květina
- P7 Sluchové vnímání
- P8 Grafomotorika – Ovce
- P9 Logopedická chvilka – Rodina jede na výlet
- P10 Origami – Tradiční parník
- P11 Logochvilky – Dopravní prostředky
- P12 Logochvilky – Obrázky k rozvoji slovní zásoby
- P13 Obrázkové čtení – Havran a had

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- 1) BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Richard ŠMARDA. *Jedním tahem: uvolňovací grafomotorické cviky*. Praha: DYS-centrum Praha, 2009, s. 26. ISBN 978-80-904494-6-6.
- 2) BEDNÁŘOVÁ, Jiřina. *Sluchové vnímání*. Brno, 2008, s. 40.
- 3) Jarní dokreslování - beránek. *Napadyproanicku* [online]. 2015 [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://www.napadyproanicku.cz/pracovni-listy-a-sablony/pracovni-listy/577-jarni-dokreslovani-beranek>
- 4) KOLBÁBKOVÁ, Helena a Lenka ONDÁKOVÁ. *Logopedická chvilka: Rodina jede na výlet*.
- 5) KOLBÁBKOVÁ, Helena. *Logopedická chvilka: Jaro*.
- 6) Komunikujeme - básnička o kytice. *Tamtam* [online]. 30. 4. 2020 [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: <https://www.tamtam.cz/komunikujeme/komunikujeme-basnicka-o-kyticce/>
- 7) *Logochvilky, aneb, Náměty na kolektivní jazykové chvilky*. Ilustroval Helena KOŠŤÁLOVÁ. Stařeč: Infra, [2018]. ISBN 978-80-86666-75-4.
- 8) Obrázkové pohádky pro časopis Animáček: Havran a had. *Sylvafrancova* [online]. 2016 [cit. 2022-05-16]. Dostupné z: www.sylvafrancova.com/Animacek_pohadky.php?jzk=0
- 9) SOPKOVÁ, Anna, VAŇKOVÁ, Anna a Barbora RAŠKOVÁ. *Logopedická chvilka: Jarní procházka*.
- 10) ŠTĚPÁN, Josef. *Logopedie: listy pro nácvik výslovnosti*. Olomouc: Rubico, 2014. Hrátky. ISBN 978-80-7346-172-0.
- 11) Tradiční parník. *New.origami* [online]. 2000 [cit. 2022-05-16]. Dostupné z: https://new.origami.cz/index.php/Tradi%C4%8Dn%C3%AD_parn%C3%ADk
- 12) Zvuky zvířat pro děti. *Youtube* [online]. 2016 [cit. 2022-05-15]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=BwhXBwY5_Rw

PŘÍLOHA P1: SOUHLAS ZÁKONNÉHO ZÁSTUPCE

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

SOUHLAS RODIČŮ

Název školy: MŠ BOVKOVICE, ČTVRTÝ 1. MAJE 828

Jméno a příjmení dítěte: VANEŠA JURIGOVÁ

Datum narození: 30.3.2015

Školní rok: 2021 / 2022

Souhlasím s komplexním logopedickým vyšetřením mého dítěte a s následnou logopedickou intervencí v MŠ v rámci vzdělávacího programu Vzdělávacího institutu pro Moravu s názvem Podpora přirozeného rozvoje řeči u dětí – primární logopedická prevence.

Datum: 14.3.2022

Podpis rodičů:

Přehled o individuálním rozvoji a učení dítěte

Jméno dítěte: JURIGOVA VANESA

Datum narození: 30.3.2015

Lateralita ruky: PRAVA

Lateralita oka:

Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování	věk	1. rok		2. rok		3. rok		4. rok	
		<u>2020/2021</u>		<u>2021/2022</u>					
		podzim	jaro	podzim	jaro	podzim	jaro	podzim	jaro

Sebeobsluha- samostatnost

Na upozornění se vysmrká	4	✓	✓	✓	✓				
Při spaní je suché	3-4	✓	✓	✓	✓				
Hygienu udržuje samostatně	5-6	✓	✓	✓	✓				
Samostatně používá kapesník	4-5	✓	✓	✓	✓				
Správně drží lžičku	3	✓	✓	✓	✓				
Používá příbor	6	✓	✓	✓	✓				
Samostatně se obuje i vyzuje	4	✓	✓	✓	✓				
Ukládá si věci na správné místo	4-5	✓	✓	✓	✓				
Skládá si oblečení, zvládá zipy	5	✓	✓	✓	✓				
Zkouší zavazovat tkaničky	5	+		+	+				

Sociální dovednosti

Rádo se kamarádí	4-5	✓	✓	✓	✓				
Dodržuje pravidla chování	4-5	✓	✓	✓	✓				
Domluví se s ostatními	4-5	✓	✓	✓	✓				
Udržuje pořádek ve vlastních věcech	5-6	✓	✓	✓	✓				
Rozliší mezi hrou a úkolem	5-6	✓	✓	✓	✓				
Projevuje zdvořilostní chování	5-6	✓	✓	✓	✓				

Hra

Pohybové hry	4-5	—	<u>KORALY</u>	<u>LEHKO</u>	<u>200-04</u>	<u>POPOMOC</u>			
Konstruktivní hry	4-5	✓	✓	✓	✓				
Námětové hry	4-5	✓	✓	✓	✓				
Hry s převleky	4-5	✓	✓	✓	✓				
Společenské hry	4-5	✓	✓	✓	✓				
Didaktické hry	4-5	✓	✓	✓	✓				
Rukodělné- výtvarné činnosti	5-6	✓	✓	✓	✓				
Akceptuje pravidla her	5-6	✓	✓	✓	✓				
Daří se mu vyrovnat s prohrou	5-6	—	✓	✓	✓				
Při hrách uplatňuje iniciativu	5-6	✓	✓	✓	✓				

Základní matematické představy

Kruh	3	✓	✓	✓	✓				
Čtverec	3-4	✓	✓	✓	✓				
Trojúhelník	5	✓	✓	+	✓				
Obdélník	5-6	✓	✓	+	✓				
Porovnávání více, méně, stejně	5,5	✓	✓	✓	✓				
Třídění dle tvaru, velikosti	4-5	✓	✓	✓	✓				
Množství do ...	5-6	<u>13</u> ✓	✓	<u>16</u>	<u>16</u>				

Postup dítěte ve vývoji a zdokonalování	věk	1. rok		2. rok		3. rok		4. rok	
		2020		2021/2022					
		podzim	jaro	podzim	jaro	podzim	jaro	podzim	jaro
Motorika, kresba, grafomotorika									
Poskoky na jedné noze	4-5	✓	✓	✓	✓				
Přeskočí snožmo nízkou překážku	6	—	—	—	—				
Stříhání	4-5	✓	✓	✓	✓				
Hlavonožec	3-4	✓							
Postava (hlava, trup, končetiny)	4-5	✓		✓					
Postava s detaily	5-6	✓		✓	✓				
Správný úchop tužky	5-6	✓		✓	✓				
Kruh	3,5	✓	✓	✓	✓				
Spirála	4,5	✓	✓	✓	✓				
Vlnovka	4-5	✓	✓	✓	✓				
Zuby	5,5	✓	✓	✓	✓				
Horní oblouk s vratným tahem	6	✓	✓	✓	✓				
Spodní oblouk s vratným tahem	6	✓	✓	✓	✓				
Řeč									
Oční kontakt	3-4	✓	✓	✓	✓				
Spontánně informuje o pocitech, zážitcích, přáních	4	✓	✓	✓	✓				
Předá krátký vzkaz	4	✓	✓	✓	✓				
Mluví gramaticky správně	4-5	+		+	+				
Řekne svoje jméno, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitelek, svoji adresu	5-6	+		✓	✓				
Umí zpaměti kratší texty	5-6	✓	✓	✓	✓				
Tvoří protiklady (antonyma)	5-6	—	+	+	+				
Interpretuje pohádky, příběhy	5-6	✓	✓	✓	✓				
Sluchové vnímání a paměť									
Naslouchá krátkému příběhu, pohádce	4	✓	✓	✓	✓				
Roztleská slovo na slabiky	4	✓	✓	✓	✓				
Určí počet slabik	5	✓	✓	✓	✓				
Určí, zda se dvě slova rýmují	5	—		✓	✓				
Určí počáteční hlásku slova	5	+		✓	✓				
Určí poslední souhlásku ve slově (les)	5-6	—		—	✓				
Z hlásek složí slovo (p-e-s)	6-7	—		—	+				
Jednoslabičné slovo rozdělí na hlásky – myš, ucho	6-7	—		—	—				
Zopakuje větu ze čtyř slov	4	✓	✓	✓	✓				
Zopakuje pět nesouvisejících vět	6	+		+	+				
Napodobí rytmus (2-4 tóny, více)	5-6	—		—	+				
Zrakové vnímání a paměť									
Pojmenuje základní barvy	4	+	✓	✓	✓				
Pojmenuje odstíny barev	6	—	✓	✓	✓				
Složí tvar z několika částí na předlohu	5	✓	✓	✓	✓				
Vyhledá dva shodné obrázky v řadě	5-6	✓	✓	✓	✓				
Ze šesti obrázků si tři pamatuje	5	✓	✓	✓	✓				

✓ zvládá samostatně /pojmenuje

— nezvládá

+ zvládá s dopomocí

APR 20

t' - ticho, tlká, tělo, nitě, chytí, kotě
d' - děda, dělá, dívá, dětí, vidí, chodí, hadí, lodě
ň - někdo, nikdo, není, honí, Toník, koně, káně, lodě
l - láme, lampy, lepi, Láďa, mele, málo, jablko, kluci
k - Kája, mouka, koník, oko, káva, kámen, kape, kouká
g - Gusta, guma, gól, galoše, Olga, vagón
ch - chata, chytá, chyba, chová, Michal, ucho, moucha
h - Hana, houká, houby, hajá, noha, tahá, váhny, ouha
c - cena, celý, cinká, cupe, vice, ulice, konec, nic
s - sedí, sype, sova, Standa, mísa, maso, husa, pes, nos,
z - zima, zebe, zeli, zajíc, koza, kazí, váza, vozí
č - Čína, čelo, čichá, čenich, oči, kolače, mič, čokoláda,
š - šije, šedý, šaty, šátek, Dáša, Miša, kaše, piš, myška
ž - žába, žije, žene, žito, leží, běží, váže, žízala
r - ruka, rána, troubí, metr, Petr, hadr, cukr, dobrý
ř - řeka, říká, řada, řezá, hořívá, řetě

A	O	U	E	I	Ě	Ů	P	B	M	F	V	J	T	D	N	Ě	Ů	Ě	Ů	L	K	G	C	H	C	S	Z	Č	Š	Ž	Ř
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Asociace logopedů v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Logopedická chvilka Jaro

Helena Kolbábková

„Honem, vstávej, Aničko!	protažení rukou áááááá - zívání
Koukni, svítí sluníčko!	kukátko
Směje se, je veselý,	široký úsměv
tak už honem z postele.“	výskpk
K domu běží kočička,	
mňouká tiše u mlíčka.	mňoukání
Tlamičku si olizuje,	olízeme horní i dolní ret
hřbet si slastně protahuje.	kočičí hřbet
V tom uvidí Veroniku,	rukama zacloníme oči
poskakuje po chodníku.	poskoky snožmo mezi kytkami na koberci
Skočí sem a skočí tam,	
vyhýbá se kytičkám.	
Kytky voní do dále,	nádech nosem
včelky se k nim slétaly.	nápodoba mávání křídly
Co to bzučí? Včelička?	bzzzzz
Ne, to bzučí Anička.	
Už ji včelka neláká,	bžžžžžžžžžž
napodobí čmeláka.	
Za malou chvíli, chvíličku,	rty od sebe, rychlý pohyb jazyka zleva doprava
poseká tatínek u domu travičku.	
Děti se zatím na dvorku prohání,	běh
za chvíli na věži poledne vyzvání.	spojit vzpažené ruce, úklony vlevo vpravo
K obědu dnes mají polévku s knedlíčky,	
už se jím v pusince dělají bouličky.	hrotem jazyka střídavě tlačit zevnitř do levé a pravé tváře
Pak sní i lívance s jahodami,	rulička z jazyka
nakonec dostanou pusku	našpulíme pusku a mlaskneme
od svojí hodné mámy.	

Poznámky:

Procvičujeme v prostoru se skupinou dětí nebo celou třídou. Učitelka říká a předvádí, děti napodobují nejen pohyb, ale i zvuky a artikulační cvičení.

PŘÍLOHA P5: LOGOPEDICKÁ CHVILKA - JARNÍ PROCHÁZKA

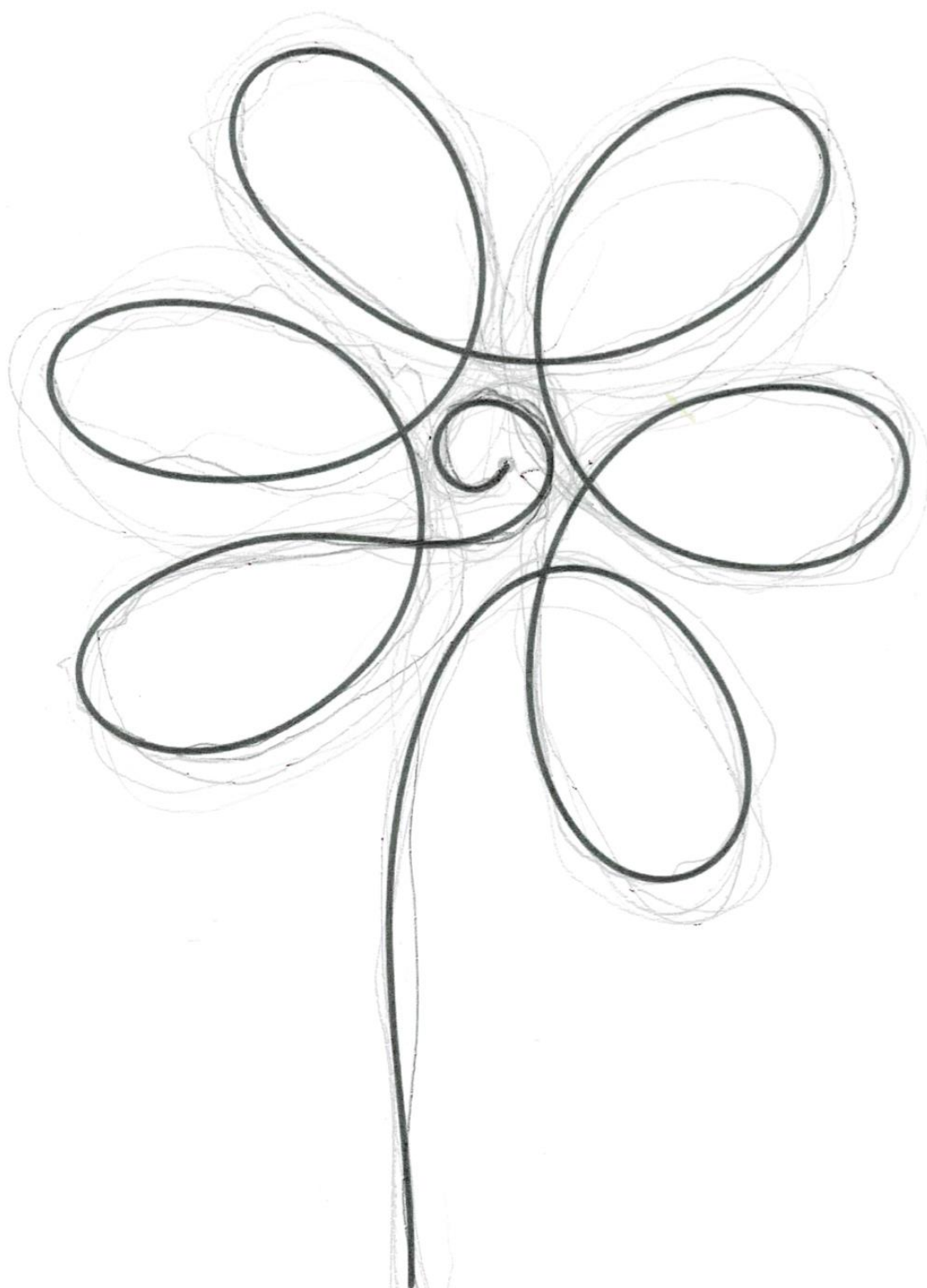
LOGOPEDICKÁ CHVILKA – JARNÍ PROCHÁZKA

Rašková Barbora, Sopková Anna, Vaňková Anna

Pomůcky: sáčky dle počtu dětí, PET láhev naplněná z ¼ vodou

V jednom malém městě stála krásná barevná školka, do které chodily všechny děti s velkou radostí. Jednoho dne krásně svítilo slunce.	<i>Stoj rozkročný, ruce vzpažit – protažení (náznak paprsků).</i>
Paní učitelka se rozhodla, se s dětmi vydá na procházku.	<i>Stoj, chůze na místě.</i>
Jakmile vyšli před školku, ucítili vůni prvních jarních květů.	<i>Nádech a výdech nosem. Vyjmenování jarních květů, rozklad slov na slabiky, určení první hlásky.</i>
Netrvalo dlouho a uslyšeli bzukot včel.	<i>Bzzzz (změna intenzity).</i>
Došli až na nedalekou louku a posadili se, aby si odpočali.	<i>Chůze na místě. Sed.</i>
Zavřeli oči a poslouchali zvuky přírody. Nedaleko tekla potůček,	<i>Učitelka přelévá vodu v PET láhvi.</i>
foukal slabý vítr, který postupně zesiloval.	<i>Děti šustí sáčky (změna intenzity).</i>
Uslyšeli také zvuky ptáků,	<i>Píípíp.</i>
dokonce přiletěly i ty včely, které potkali už před mateřskou školou.	<i>Bzzzz (změna intenzity).</i>
Náhle je ale vyrušil silný vítr,	<i>Děti uchopí sáček a fouknou do něj (nádech nosem, výdech pusou), by se sáček nafoukl, od fouknutí sáčku.</i>
který přihnál velké mraky a začalo pršet.	<i>Oromotorické cvičení – hrachový lusk (roztahujeme koutky zavřených i pootevřených úst, odlepení rtů – náznak rozloupnutí hrachového lusu).</i>
Paní učitelka s dětmi se raději vydala zpět do školky.	<i>Stoj, chůze na místě.</i>

VANESKA ♡

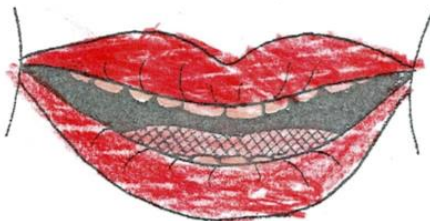

PŘÍLOHA P7: SLUCHOVÉ VNÍMÁNÍ

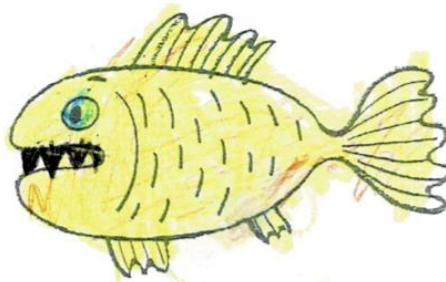
AHOJ
VÁNEŠKA

Pozorně poslouchej slova, která ti budu říkat po jednotlivých hláskách. Které slovo nakreslené na obrázku jsi slyšel? Ukaž a pojmenuj obrázek.

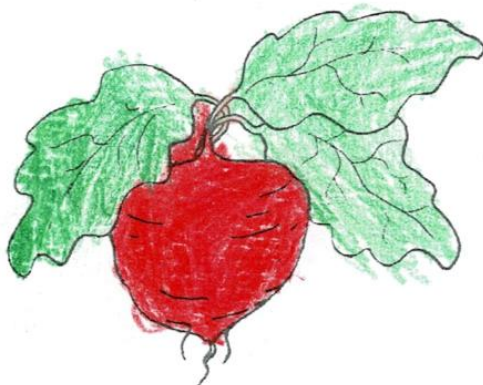
P - U - S - A

R - Y - B - A

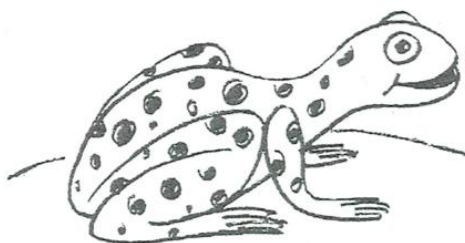
Ř - E - P - A

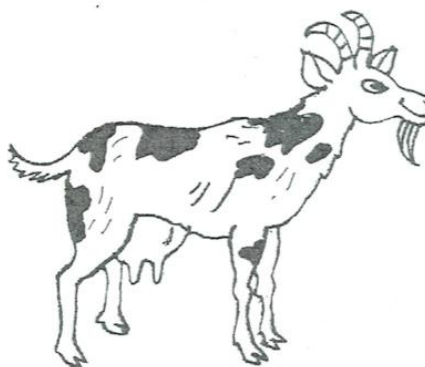
K - Á - Č - A

Ž - Á - B - A

K - O - Z - A

DOMALUJ BERÁNKOVI KUDRLINKY.

VANESKA

Nápady pro Aničku

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Ústecký kraj

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

LOGOPEDICKÁ CHVILKA

(Mgr. Helena Kolbábková, Mgr. Lenka Ondáková)

Téma : Rodina jede na výlet

Rodina Dvořáková jede s dětmi na výlet. Nasedli do auto a táta nastartoval. **Dn, dn, dn...** (**n prodloužené**). Po hrbolaté cestě ve městě auto pomalu poskakovalo. **Dn, dn, dn** (**krátce**). Jakmile vyjeli za město, uháněl tatínek nejvyšší povolenou rychlostí **d-d-d-d-d...** (**rychle**). Do kopce jeli pomalu **dd-dd-dd**, z kopce jeli jako s větrem o závod **dddddddddd**. Cestou se vyhnuli velkému traktoru, který se pomalu šinul k nedaleké vesnici **Td – td – td**.

Přijeli do Vyškova k zookoutku a zastavili na parkovišti. Maminka šla koupit vstupenky a děti se už nedočkavě tlačily u brány.

První zvíře, které spatřili, byl kůň. Klapal kopýtky (**mlaskání jazyka**) chvíli rychle – chvíli pomalu. Když uviděl děti, v údivu se zastavil. Zvedl jedno kopýtko (**jazyk necháme rozložený na horním patře**) jako by zdravil návštěvníky zooparku. Dokonce i radostně zafikal (**rozkmitat uvolněné rty výdechovým proudem**). Vedle v ohradě chtěl oslík napodobit koníka, ale protože neuměl schovat jazyk, zůstal mu vyplazený. (**rozkmitat uvolněné rty výdechovým proudem s jazykem venku**.)

V průzračné vodě malého rybníka spatřily děti kapříky (**rty napodobují pohyb úst kapra, rty nejsou v napětí**). Všichni se úplně vyděsili, když jim za zády zarval mohutný tygr. Tlamu měl tak otevřenou, že byly vidět všechny jeho ostré zuby. (**pusu otevřít tak, aby byly vidět všechny zuby a rty byly napnuté**.)

Najednou tatínek něco ucítil. „Co to tak krásně voní?“ (**hluboký nádech nosem**). Bramborák! „Hurá,“ zaradoval se tatínek, „to si pochutnám.“ Stočil koupenou dobrotu do ruličky (**jazyk smotat do ruličky**). Slastně pomlaskával **mňam, mňam...** Děti se rozběhly ke stánku se sladkostmi. Tamarka si v puse přehazovala kyselou bonparu (**zavřená pusa, jazyk tlačí střídavě do pravé a levé tváře**). Radim lízal lízátko (**nápodoba lízání**). Alenka si pochutnávala na zmrzlině (**napodobování olizování**). Za chvíli měla umazanou celou pusou. Jazykem se pořádně olízla (**jazykem olízeme horní i dolní ret oběma směry**), ale pak si stejně musela utřít pusou kapesníkem. Maminka dojedla makovou buchtu. Jazykem se marně snažila vytáhnout zmrzlinu, která jí uvízla mezi zuby (**Zavřená pusa, jazyk přejíždí všechny zuby**).

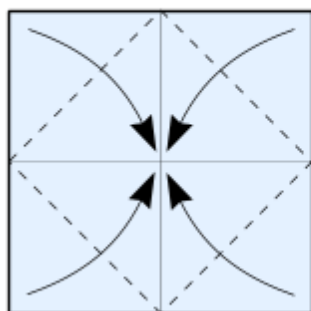
Konečně přijel na parkoviště vláček, který odvezl návštěvníky do nedalekého dinoparku. „Honem, děti, utíkejte, ať nám vláček neujede“, zvolal tatínek. Všichni doběhli včas, ale sotva popadali dech (**rychlé střídání krátkého vdechu a výdechu otevřenými ústy**). Dlouhý vláček byl připraven (**Děti utvoří vlak**). Pan řidič zmáčkl klakson a ozvalo se veselé houkání **Húúúúúú, Huhúúúúúú**. Vláček se pomalu rozjel **š – š – š** Po rovné cestě radostně ujížděl **ši – ku- ku – ku.....** „Hurá, už jsme tady“, zvolaly děti. Když návštěvníci spatřili předpotopní příšery, zůstala jim pusa dokořán. (**otevřená ústa**). „Óóóó, ti jsou velcí! Áááááá, to je obr!“ Než si stačili prohlédnout všechny vystavené dinosaury, začalo poprchávat. Drobné kapičky tukaly do roztažených deštníků (**pusa otevřená, brotem jazyka tlučeme za horními řezáky**). V dešti nikoho prohlídka nebavila.

Všichni naskákali do vláčku (**děti jedou zapojené jako ve vlaku**) a rychle se vraceli na parkoviště k zookoutku **šššššššš**. Tatínek nastartoval auto, všichni do něj nastoupili a ujížděli k domovu. Cestou se rozpršelo tak, že stěrače nestačily stírat proudy vody (**jazykem olizujeme horní ret zprava doleva a zpět**). Všem bylo líto, že si dinopark pořádně neprohlédli. „To nevádí,“ řekl tatínek, „však se tam ještě podíváme.“

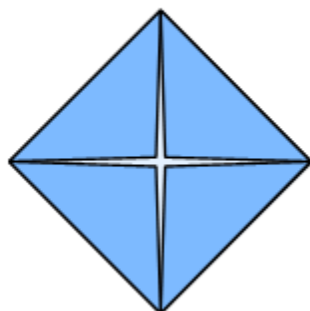
Doma maminka uvařila pro všechny horký šípkový čaj (**foukáme do čaje, aby brzy vychladl**), celá rodina si sedla ke stolu a vyprávěli si zážitky z výletu.

Parník (tradiční)

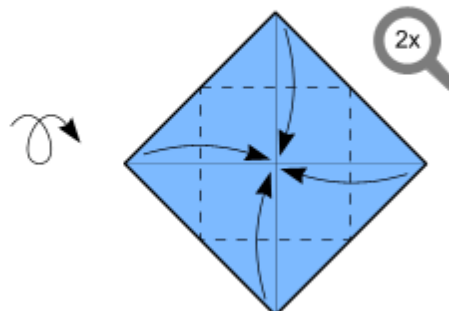
Nakreslil František Grebeníček (2000)
www.origami.cz

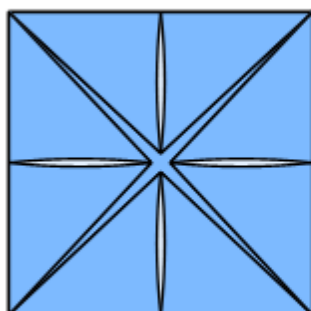
1) Blintz-fold.

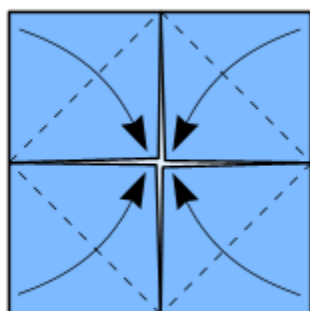
2) Otočit.

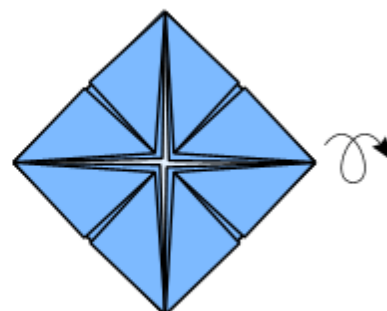
3) Druhý blintz-fold.

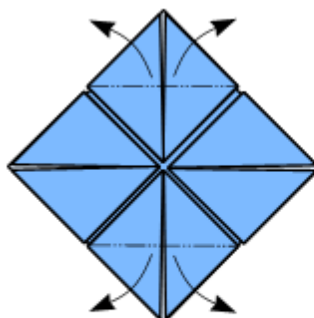
4) Otočit.

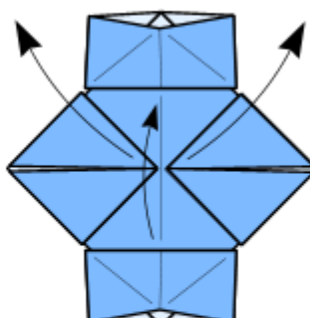
5) Třetí blintz-fold.

6) Otočit.

7) Rozevřít komíny.

8) Přeložit napůl a vytáhnout před a zád'.

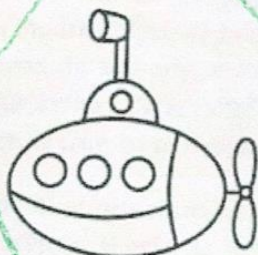
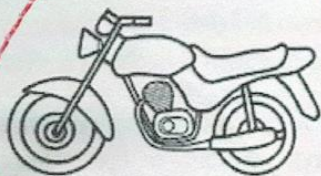
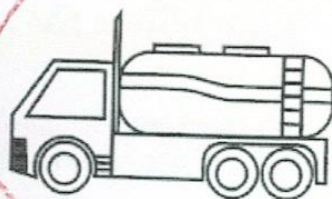
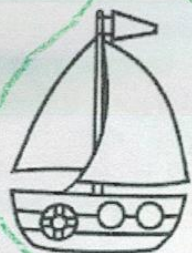
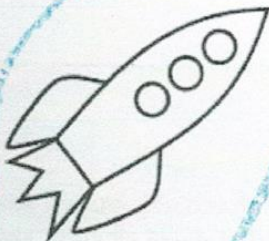
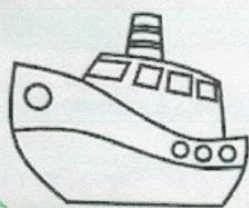
9) Hotový parník.

VANES KAY

Logochvilky aneb Náměty na kolektivní jazykové chvíle/L

Pracovní list č. 2: Dopravní prostředky

Zakroužkuj červeně dopravní prostředky, co jezdí po silnici. Zakroužkuj zeleně dopravní prostředky, které plují po vodě. Zakroužkuj modře dopravní prostředky, které létají. Co zbude?

PŘÍLOHA P12: LOGOCHVILKY – OBRÁZKY K ROZVOJI SLOVNÍ ZÁSObY

Logochvilky aneb Náměty na kolektivní jazykové chvílky/L

Příloha č. 2: Obrázky k rozvoji slovní zásoby - L

